

ΟΙ ΗΡΩΕΣ ΤΟΥ 21

Ο ΚΑΠΕΤΑΝ ΑΓΓΕΛΗΣ ΓΟΒΙΟΣ

Τὰ πρῶτα χρένια τοῦ Γοβιῶ. Ἀπ' τῆ θάλασσα σὲ βουνὸ κι' ἀπ' τὸ κευπὶ σὲ κρυοφύλλι. Στὴν Αὐλὴ τοῦ Ἀλῆ Πα- σα. Ἡ ἐρμητικότης του στὶς μάχες. Ὁ θαυμασμὸς τοῦ αὐτράπου τῶν Ἰωαννίνων. Ὁ Γοβιῶς κι' ἡ Φιλικὴ Ἐταιρεία. Στὴ Ρούμελη. Μετὰ τὴν ἐδνεγεραία. Ἡρωϊσμὸι καὶ κατορθώματα. Ὁ ἐπικὸς θάνατός του, κτλ.

ΚΑΠΕΤΑΝ Ἀγγελῆς Γοβιῶς ἐνε μὲ ἀπ' τὶς πὺ λαμπρῆς, ἀλλὰ καὶ τὶς πὺ ἀγνω- στῆς μορφῆς τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἀγῶνος. Πελοῦρος σὲ ἀνάστημα, ἀτρήμος σὲ φρόνημα, μὲ βλέμμα διαπεραστικό, μὲ ἐ- πὶβλητικὴ κορμοστασιά, μὲ ἀφέλεια στὴ συμπεριφορὰ του, ἀνήκει στοὺς ἥρωες ἐ- κείνους ποὺ διακρίνονται τόσο γιὰ τὴ γεν- νοσιότητα, ὅσο καὶ γιὰ τὸ χαρακτῆρα τους.

Ὁ Γοβιῶς καταγόταν ἀπὸ τὴ Λίμνη τῆς Εὐβοίας καὶ εἶχε γεννηθεὶ στὰ 1780. Ἀπὸ παιδιὸ ἀκόμα εἶχε ἀκολουθήσει τὸν πατέρα του, ποὺ ἦταν καραβοκόρης, σὲ μακρινὰ κι' ἐπικίνδυνα ταξίδια, συνθη- ζώντας ἔτσι στὴ σκληρὴ θαλασσινὴ ζωὴ.

Ὅταν ὅμως πέθανε ὁ πατέρας του, ὁ Ἀγγελῆς ἄφησε τὸ ναυ- τικὸ ἐπάγγελμα καὶ ἀντιπαύστηκε τὸ τιμὸν καὶ τὰ κοινὰ μὲ τὸ κροφυλλὶ καὶ τὸ γυατάγι. Ἐβγαλε ἀκόμα τὶς γραμμῆς βράδες καὶ ντύθηκε τὴν ἀθάνατη φοροτανέλλα, ποὺ τὴ φοροῦσε μὲ πολλὴ χάρι καὶ λεβεντιά.

Θαυραλὸς καὶ ρομιοκίνδινος ἄνω ἦταν ὁ νέος αὐτός, μαθημέ- νος νὰ παύει νικητόμερα μὲ τὰ πελώρια κίματα καὶ τὶς ἄγριες καταγίδες, ἔβλεπε πολλὸ στενὰ τὰ σύνο- ρα καὶ ἀσφυκτικὸ τὸ περιβάλλον τῆς ἰ- διαίτης πατρίδος του. Δὲν μπορούσε νὰ καθῆσθαι στὴ Λίμνη καὶ νὰ κίμα μὲ ἥσυχη ζωὴ, ὅπως οἱ ἄλλοι. Ποθοῦσε νὰ ξανοχρῆτὶ σὲ πλατύτερος ὁρίζοντες καὶ νὰ δράσῃ γιὰ τὴν ἀπελευθέρωσι τῶν σκλαβωμένων συμπατριωτῶν του. Διψῶ- σε τὸν ἐλεύθερο ἀέρα τῶν βουνῶν καὶ ἤ- θελε νὰ δοξαστῇ μὲ ἥρωικὰ κατορθώμα- τα ἐναντίον τῶν Τούρκων.

Γι' αὐτὸ πήρε ποὺν νέος τὰ βουνὰ κι' ἔγινε κλέφτης. Δὲν ἔμεινε ὅμως πολὺν και- ρὸ στὸ βουνό. Μόλις τοῦ δόθηκε εὐκαιρία, πήγε στὴν Αὐλὴ τοῦ περιφθιμοῦ Ἀλῆ Πα- σα τῶν Ἰωαννίνων, ἐνῶ δὲν εἶχε συμπλη- ρώσει ἀκόμα οὔτε τὸ εικοστὸ ἔτος τῆς ἡ- λικίας του.

Ἐκεῖ ὁ Γοβιῶς σχετίστηκε μὲ διαφό- ρους ὀνομαστούς Ἑλληνας ὀπλαρχηγούς, ἄνω τὸν Καραϊσκάκη, τὸν Ἀνδρούτσο, τὸ Διάκο, τὸ Γρίβα καὶ ἄλλους. Ἀνάμεσα σ' αὐτούς ὁ Γοβιῶς κατέλαβε γρήγορα ζη- λευτὴ θέσι, γιὰτὶ διακρίθηκε ἐπανειλημέ- νως στὶς μάχες καὶ ἰδίως στὶς ἐφόδους τῶν στρατευμάτων τοῦ Ἀλῆ κατὰ τοῦ ἡ- ρωικοῦ Σουλίου.

Σὲ μὴ μάλιστα ἀπὸ τὶς ἱστορικῆς αὐ- τῆς ἐκστρατείας, ὁ Ἀλῆς εἶδε τὸν Ὀδυσ- σέα νὰ οἰχνητα παράφορα μὲσ' στὴ φα- τιά τῆς μάχης, χωρὶς νὰ συνοδεύεται πα- ρὰ μόνον ἀπὸ τὸ νεαρὸ Ἀγγελῆ. Πρὶν λοιπὸν ἀκόμα τελειώσει ἡ μάχη, ὁ τύραν- νος προσκάλωσε τὸ ἀτρόμητο παλληκάρι καὶ ἔδωσε τὸ ἐπαίνεσε γιὰ τὴν ἀνδρεία του, τοῦ ἔβρασε τὸν τίτλο τοῦ ὀπλαρχηγοῦ.

Κατόπιν τῆς τιμητικῆς αὐτῆς θέσεως ποὺ ἔλαβε, ὁ Γοβιῶς σχετίστηκε ἀκόμα καλύτερα μὲ τὸν κίβλο του καὶ προσεῖλκεσε τὴ συμπάθεια ὄλων τῶν πολεμιστῶν τῆς Αὐλῆς τοῦ Ἀλῆ Πασά.

Κατόπιν κατηγήθη ἀπὸ τὸν Οἰκονόμου στοὺς σκοποὺς τῆς Φι- λικῆς Ἐταιρείας, ἐνθουσιώστηκε μὲ τὴν ἀπελευθερωτικὴ ἰδέα κι' ἔ- γινε ἕνας ἀπ' τοὺς φανατικότερους κήρικας τῆς ἐπιχειρημένης ἐδνε- γεραίας.

Γι' αὐτὸ, δταν ὕστερ' ἀπὸ λίγον καιρὸ πολυάριθμα σουλτανικὰ στρατεύματα ἐκινήθησαν κατὰ τοῦ ἀποστάτου Ἀλῆ Πασά, ὁ Γο- βιῶς κατέληξε σὲ μὴ πατριωτικὴ ἀπόφασι. Ἐπειδὴ ἔβλεπε δηλαδὴ, ὅτι πληθαίε ἡ ὄρα γιὰ τὴν ἐκρηξὶ τοῦ ἀγῶνος καὶ ζήμερον ἡ ἀγ- γὴ τῆς ἐλευθερίας, ἐγκατέλειπε μεταξὺ τῶν πρῶτων τῶν τύραννο καὶ κατέβηκε στὴ Ρούμελη, ὅπου ἄρχισε νὰ προπαραιοσκευάζῃ τὰ πνεύ- ματα γιὰ τὴν ἐξέγερσι.

Ὅταν σὲ λίγο ξέσπασε ἡ Ἐπανάστασι, ὁ καπετὰν Ἀγγελῆς συ-

ναντήθηκε στὴ Λειβαδιά μὲ τὸν Ἀνδρούτσο καὶ τράβηξε μαζί του γιὰ τὸ χάνι τῆς Γραβιάς. Καὶ μὴ μὲ ὁ Ὀδυσσεὺς ἐπρότεινε στὴ παλληκάρια του νὰ καταλάβουν καὶ νὰ ὑπερασπίσουν τὸ περιώνυμο χάνι, ὁ Γοβιῶς τὸν ἀκολούθησε προθυμότερα καὶ κλείστηκε μεταξὺ τῶν πρῶτων ὑπερασπιστῆς τοῦ ἱστορικοῦ ἐκείνου χώρου.

Μετὰ τὴν ἡρωικὴ ἐξοδὸ ἀπ' τὸ χάνι καὶ τὴ διάσασι τοῦ Ὀδυσ- σέως καὶ τῶν παλληκariῶν του, ὁ Γοβιῶς ἔτρεξε ἀμέσως στὴν Εὐ- βοια. Ἐκεῖ, κατενθουσιασμένος ἀκόμα ἀπὸ τὴ νίκη τῆς Γραβιάς, ἄρχισε νὰ παρακινῆ τοὺς συμπατριώτες του σ' ἐξέγερσι, ἐξάπτοντας τὴν τόλμη καὶ τὸν πατριωτισμὸ τους μὲ διάφορες διηγήσεις ἡρωϊ- κῶν μαχῶν.

Πραγματικὰ, κατόρθωσε μὲ τὴν ἀκούραστη δράσι του νὰ ξεση- κώσῃ, τὸ ἕνα μετὰ τὸ ἄλλο, ὄλα τὰ χωριὰ τῆς Εὐβοίας. Μαθαίνον- τας δὲ, ὅτι ἐκείνη τὴν ἐποχὴ ἔφτασε στὴ Χαλκίδα ὁ Ὁμιῆ Βρυών- ης, κατόρθωσε ἕνα σῶμα ἀπὸ 311 Σουλιώτες, Ἀργαριώτες καὶ Ξη- ροχωριῆτες καὶ κατέλαβε μαζί τους τὸ ἔξω τῆς Χαλκίδος μικρὸ βου- νὸ Βρυσσά.

Ὁ Τοῦρκος ἀρχηγός, ὅμα πληροφορήθηκε τὴν ἐνέργεια αὐτὴ τῶν ἐπαναστατῶν, ἔστειλε ἐναντίον τους δύο χιλιάδες Τουρκαλιθα- νούς. Σύνεμα ζήτησε κι' ἔλαβε ἰσχυρὴ ἐπιζουρία ἀπὸ τὸν ἀπὲ τῆς Κρούστου.

Ὁ καπετὰν Ἀγγελῆς, βλέποντας τοὺς ἐχθροὺς νάρχονται κατα- πᾶνο του, σκέφτηκε νὰ ἐπαναλάβῃ τὸ νη- κηφόρο πείραμα τῆς Γραβιάς. Πῆρε λοι- πὸν τοὺς ἄντρες του καὶ κλείστηκε μαζί τους σ' ἕνα λιθόχτιστο μαντρί, ποὺ βρι- σιόταν στὴν κορυφὴ τοῦ βουνοῦ.

Ἀπέσπασε ὅμως ἀπὸ τὸ στρατιωτικὸ του σῶμα 25 παλληκariα καὶ τὰ δάταξε νὰ κρηφτοῦν στὴν ἀντικρινὴ ὄαρη μὲ τὴ διαπαγὴ νὰ χριστηθῶν τὸν ἐχθρὸ, ἅμα προχωροῦσε ἀπὸ τὰ πλάγια. Οἱ Τοῦρκοι εἶδαν τοὺς ἐπαναστάτες κλεισμένους στὴ μάντρα καὶ ὄρμησαν ἐναντίον τους ἀλα- λίζοντας.

— Τὸ νοῦ σας, παιδιά! φώναξε ὁ Ἀγ- γελῆς στοὺς συντρόφους του. Κανένας σας νὰ μὴν πυροβολήσῃ, ἂν δὲν οἶξω πρῶτα ἐγώ, γιὰτὶ δὲν θέλω νὰ πῶι χα- μένο βόλι....

Οἱ Τοῦρκοι, παίρνοντας θάρρος ἀπ' τὴ σιωπὴ τῶν ἐπαναστατῶν, χιμήξαν ἐ- πᾶνο τους ὀρμητικοί, μὲ τὴν ἰδέα ὅτι θὰ τοὺς ἐπιαναν ὄλους ζωντανούς. Ὅταν ὅ- μως ἔφτασαν σὲ μισοὴ ἀπόστασι ἀπὸ τὴ μάντρα, ὁ καπετὰν Ἀγγελῆς ἔδωσε τὸ σηματοσημένο σύνθημα κι' ἀμέσως ἀντή- χησαν τρακόσοι πυροβολισμοί, οἰχνοντας κάτω σὰν κομμένα στάχνα τοὺς ἐχθρούς.

Ἐπασκολούθησε τότε τρομερὴ μάχη ἐν τῷ συσπάδην, ἡ ὁποία βίραταξε ἀρκετὴ ὄρα. Στὸ κρισιμότερο σημεῖο τῆς, οἱ 25 Ἑλληνες ποὺ εἶχαν πᾶσει τὴν ἀντικρινὴ ὄαρη, ἐπετέθησαν κατὰ τῶν Τούρκων ἀπὸ πίσω μὲ βολὴ καὶ ἀλαλαγμὸ, χτυπώντας ἕνα ἡχρόστατο τίμημα.

Ἡ ἀτρόμητη αὐτὴ ἐπίθεσι ἔφερε σὲ ἀ- πόγνωσι τοὺς πολιορκητάς, οἱ ὅποιοι ἐνό- μισαν ὅτι εἶχαν νὰ κάνουν μὲ πολυάριθμο ὄμα. Στὸ κρισιμότερο σημεῖο τῆς, οἱ 25 Ἑλληνες ποὺ εἶχαν πᾶσει τὴν ἀντικρινὴ ὄαρη, ἐπετέθησαν κατὰ τῶν Τούρκων ἀπὸ πίσω μὲ βολὴ καὶ ἀλαλαγμὸ, χτυπώντας ἕνα ἡχρόστατο τίμημα.

Ἡ ἀτρόμητη αὐτὴ ἐπίθεσι ἔφερε σὲ ἀ- πόγνωσι τοὺς πολιορκητάς, οἱ ὅποιοι ἐνό- μισαν ὅτι εἶχαν νὰ κάνουν μὲ πολυάριθμο ὄμα. Στὸ κρισιμότερο σημεῖο τῆς, οἱ 25 Ἑλληνες ποὺ εἶχαν πᾶσει τὴν ἀντικρινὴ ὄαρη, ἐπετέθησαν κατὰ τῶν Τούρκων ἀπὸ πίσω μὲ βολὴ καὶ ἀλαλαγμὸ, χτυπώντας ἕνα ἡχρόστατο τίμημα.

Καίστε τότε ἕναν γιγαντοσῶμα καὶ ροικαλὸ Ἀραβὸ, ποὺ τὸν εἶχε προποταλληκariῶ τοῦ, μὲζὺ μὲ τὸν περιφθιμο γιὰ τὴν οἰότημὰ του Τουρκαλιθανὸ Ντελχὰ καὶ τοὺς ἀνέθεσε νὰ ἐπιχειρήσουν νέα ἐ- πίθεσι κατὰ τῶν Ἑλλήνων.

Οἱ δύο ἀπαισιτο κολακεύτησαν ὑπερβολικὰ ἀπὸ τὰ λόγια τοῦ ἀρ- χηγιοῦ τους, συγκέντρωσαν γύρω τους ἀρκετὴ στρατιωτικὴ δύναμι κι' ἐβάδισαν ὑπερήφανα καὶ κομπαστικὰ, μισροτὰ ἀπ' ὄλους κατὰ τῶν ἐχθρόων.

Ὁ καπετὰν Ἀγγελῆς ἀκολούθησε καὶ στὴν καινούργια αὐτὴ ἐ- φοδο τὴν ἰδια ταχτικὴ. Ἀφῆσε δηλαδὴ τοὺς Τούρκους νὰ πλησι-

ΠΟΙΗΜΑΤΑ

ΤΟ ΣΤΗΘΟΣ ΤΗΣ

(Τὸ πρῶτο του και... τελευταίον)

Διέβαινε πλησίον μας,
Ἡ καλλονὴ τῆς, φῶς θαυθοῦν, διέλυε τὸ σκό-
(τος).

Σιγῶμεν καὶ οἱ δύο μας...
Ὁ φίλος μας—ἀνέραστος—λοιπὴ τὴν γλώσσαν
(πρῶτος):

«Ἀκόμη τὰ συνήθη τῆς
δὲν ἄφη» ἢ καρδιά σου; Ἀκόμη τὴν λα-
(τρειοῖς):

Τὶ κρύπτει εἰς τὰ στήθη τῆς
τὰ μόλις ἔδογκούμενα; «Ε, φίλε, δὲν μαν-
(τεῦσις):».

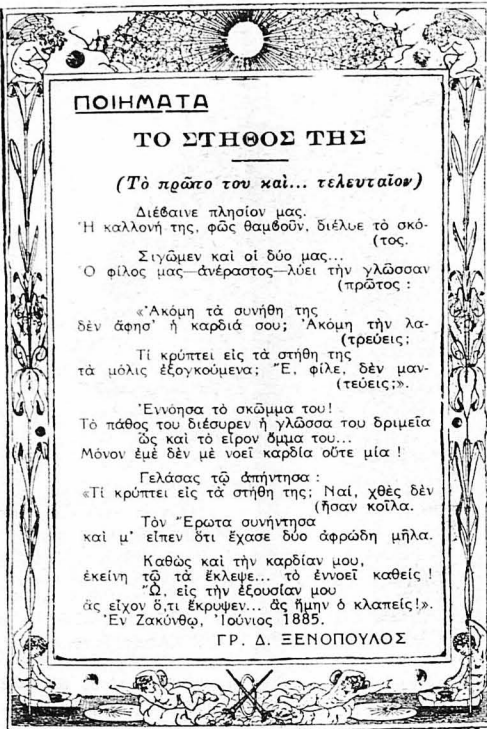
Ἐνῆσσα τὸ ἀκόμμα του!
Τὸ πάθος του διέφυγε ἢ γλώσσα του ὄρμεια
ὡς καὶ τὸ ἐρον ὄμμα του...
Μόνον ἐμὲ δὲν μὲ νοεὶ καρδιά οὔτε μὲ!

Γελᾶσας τὸ ἀπήνητα:
«Τὶ κρύπτει εἰς τὰ στήθη τῆς; Ναί, χθὲς δὲν
(ἦσαν κοίτα).

Τὸν ἔρωτα συνήτησα
καὶ μ' εἶπεν ὅτι ἔχασε δύο ἀφρόδη μῆλα.

Καθὼς καὶ τὴν καρδίαν μου,
ἐκείνη τὸν δὲ ἐκλεψε... τὸ ἐνοσεὶ καθεῖς!
Ὡ, εἰς τὴν ἔουσαιαν μου
ὡς εἶχον ὅτι ἐκρυσεν... ἄς ἦμην ὁ κλαπέις!». Ἐν Ζακύνθῳ, Ἰουλίος 1885.

Γ. Ρ. Δ. ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΣ

στρατὸ ποὺ ἐρχόταν ὡς ἐπακουρία καὶ ἐτάσησαν εἰς φυγήν. Ὁ Ὀ- μὲρ Βρυώνης ἔγινε ἔξω φρενῶν, δταν εἶδε τὴν ἀταχτὴ ὀπισθοχώ- ρησι τοῦ στρατοῦ του καὶ, ἀσυνόνητος τὰ γέλια καὶ τοὺς γιουγαί- σμαὺς τῶν 25 κρητῶν, φώναξε πρὸς τοὺς δικούς του μὲ θυμὸ:

— Νά, ὄρέ, εἰκοσιπέντε ἦσαν ὄλοι—ὄλοι καὶ σιαχτήρατε!...

Καίστε τότε ἕναν γιγαντοσῶμα καὶ ροικαλὸ Ἀραβὸ, ποὺ τὸν εἶχε προποταλληκariῶ τοῦ, μὲζὺ μὲ τὸν περιφθιμο γιὰ τὴν οἰότημὰ του Τουρκαλιθανὸ Ντελχὰ καὶ τοὺς ἀνέθεσε νὰ ἐπιχειρήσουν νέα ἐ- πίθεσι κατὰ τῶν Ἑλλήνων.

Οἱ δύο ἀπαισιτο κολακεύτησαν ὑπερβολικὰ ἀπὸ τὰ λόγια τοῦ ἀρ- χηγιοῦ τους, συγκέντρωσαν γύρω τους ἀρκετὴ στρατιωτικὴ δύναμι κι' ἐβάδισαν ὑπερήφανα καὶ κομπαστικὰ, μισροτὰ ἀπ' ὄλους κατὰ τῶν ἐχθρόων.

Ὁ καπετὰν Ἀγγελῆς ἀκολούθησε καὶ στὴν καινούργια αὐτὴ ἐ- φοδο τὴν ἰδια ταχτικὴ. Ἀφῆσε δηλαδὴ τοὺς Τούρκους νὰ πλησι-

σων άρκετά και πυροβόλησε έναντιόν τους πρώτος. Οι δύο άρχηγοί των Τούρκων έπεσαν κάτω νεκροί με τις πρώτες τουφεκιές και οι σύντροφοί τους κυριεύτηκαν από τόσο φόβο, ώστε τó έβαλαν στή πόδια κι' έφυγαν. Τότε οι Έλληνες τράβηξαν τή γυμνασάνα τους, ώρμησαν προς καταδίωξι τους και κατέκοψαν άρκετούς απ' αυτούς.

Η δεύτερη αυτή ήττα των τουρκικών στρατευμάτων και πού πάντων ό θάνατος του άγαπημένου ίσασιπιστού του, έφεραν τόν Όμερ Βουόννη σέ μεγάλη στενοχώρια και άμηχανία. Για νά δικαιολογηθή ό νεκρίμενος άρχηγός, έπέσυρε τήν ευθύνη τής άποτυχίας στους άνδρες τού μετέ τής Καραύτου, οι όποιοί είχαν έρθει έπίσκοφοί του, και άπέσυρε από τήν έπικίνδυνη θέσι τούς στρατιώτες του.

Οι Έλληνες πήραν μεγάλο θάρρος απ' αυτή τή νίκη. Κι' ό καπετάν Άγγελής έλαβε τόση αήγη από τó κατορθώμά του, ώστε άπεκατέτω δεύτερος Άνδρόστοπος και προκαλούσε πειά τή ζήλια των λοιπών Έλλήνων καπετάνιων.

Οι τελευταίοι αυτοί, μη μπορώντας ν' αντιδράσουν άλλοιώς στήν έξάπλοια τής φήμης του, άρχισαν νά τόν κατηγορούν για τόν... ριφωκάνδινο χαρακτήρα του και νά διαδίδουν εις βάρος του διάφορες άνακρίβειες, τις όποιες όμως κανένας δέν έπίστευε.

Τήν ίδια χρονιά, κατά τις άρχές τού Αυγούστου, έστρατοπέδεψαν στόν κάμπο τής Εθιοπίας άρκετοί Τούρκοι έπιδρομέες. Άμέσως ό Γοβιός ζήτησε νά τούς αντιμετώπιση, αλλά οι άλλοι δολοφονηγοί τού έφεραν προσάματια. Τότε ό Γοβιός έθίμωσε και φώναξε:

— Όποιος είνε παλληγάρι, άς έρθει μαζί μου!

Και, σπρώνοντας τó κερκινάρι του ψηλά, προχώρησε προς τó μέρος τών έχθρών. Τόν ακολουθήσαν από λόγους φιλοτιμίας άρκετοί από τούς στρατούς του, αλλά όλοι τους ήξεραν από πούν πως ή προσπαθείά τους ήταν καταδικασμένη.

Τό προσάσθημά τους αυτό, έπρόσπειρο δυστυχώς νά βγη άληθινό, γιατί μόλις οι Έλληνες κατέβηκαν στόν κάμπο, περιανλώθηκαν από άμέτρητους Τούρκους.

Πολέμησαν ώστόσο άπεγνωσμένα κι' έπεσαν νεκροί μέχρι τού τελευταίου.

Τέτοιο ήταν τó τέλος τού καπετάν Άγγελή Γοβιού τού δοξασιμένου αυτού τέκνου τής Εθιοπίας, ό όποιος υπηρέτησε τήν πατρίδα του με πίστη και με άφοσίωσι και έν τέλει σκοτώθηκε για χάρη τής, μπαίνοντας στό πάνθεο τών ήρώων τής Έπαναστάσεως.

ΙΑΤΡΙΚΑ ΠΕΡΙΕΡΓΑ

Η ΑΝΤΙΣΤΗΨΙΑ

Η αντίσημία δέν είνε νέωπερη ιατρική εφεύρεσις, αλλά χρονολογείται από πολύ παλαιότερα χρόνια. Κατά τόν δέκατο πέμπτο και δέκατο έξτο αιώνα, συνήθιζαν νά γιατρεύουν τις πληγές, χώνοντας επάνω τους... βροστό λάδι!

Τήν ίδια μέθοδο χρησιμοποιούν οι Άραβες και σήμερα άκόμη σέ άνόλογες περιπτώσεις. "Όταν, π. χ., πιάσουν επ' αυτοφώρω έν έναν κλέφτη και τού κόψουν για τιμωρία τó χέρι, ρίχνουν έπειτα στό μέρος τής πληγής λάδι ζεματιστό.

Οι Καραγιάς, φίλη τής Βραζιλίας, όταν πληγωθούν, ρίχνουν επάνω στήν πληγή τους σκόνη από κάρβουνο. Επίσης μεταχειρίζονται για τόν ίδιο σκοπό ζεστή σάχχη ή καμμένα φύλλα.

Στήν Καλιφορνια, προκειμένου για πληγές, προσπαθούν νά τις γιατρέψουν με... πομάδες. Στήν Άλάσκα χρησιμοποιούν για τó κλείσιμο των πληγών ρετσίνι από κέδρα, ένó πολλοί λαοί τής Αύστραλίας βάζουν επάνω στις πληγές τους καθαρό χώμα.

Οι κάτοικοι τής Βικτορίας συνήθιζον, όταν πληγωθούν, ν' άπομυζούν τήν πληγή τους με τά χείλη, μέχρις ότου πάψει ή αιμορραγία. "Επειτα βάζουν επάνω τής ένά έμπλαστρο από ρετσίνι.

"Αν ανατρέξουμε στήν άρχαιότητα, θα ίδοιμε, ότι κατά τήν έλαχί τού Ίπποκράτους εχρησιμοποιούσαν για τις πληγές έπίδέσιους, βουτηγμένους σέ άρωματικά έλαια.

Ό περιφρημος ιατροφιλόσοφος Κέλσιος συνιστούσε κάθε φοιά πού γινόταν άλλαγή τής πληγής, νά τήν καθαρίζουν μ' ένά μίγμα από ζεστό νερό και κρασί. Οι δέ Έλληνες, των Όμηρικών χρόνων, χρησιμοποιούσαν για τήν έπούλωσι των πληγών σμίφρα, θυμίαμα, κρασί, ξίδι και στύψι.

ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΠΟ ΑΝΑΤΟΛΗ

Η ΜΟΥΣΙΚΗ ΣΤΗΝ ΚΙΝΑ

Πώς ένας αυτοκράτωρ εφεύρε τó πρώτο μουσικό όργανο. Ό φιλέμευος υπεργός των Οικονομικών. Πώς ό Κομφούκιος ένεπνεύσθη μιá μελωδία. Πώς έσπασε τή λύρα του ένας μεγάλος μουσικός. Η όραία χήρα κι' ό γέρος μουσικός. Τό τραγούδι τής τραγένας. Στή χώρα των «Κακών Μοιρών», κτλ.

Οι Κινέζοι αγαπούν τή μουσική με ξεχωριστό πάθος. Η άγάτη τους αυτή χρονολογείται από τήν τρίτη περίπου χιλιετηρίδα π. Χ., από τότε πού ό πρώτος αυτοκράτορας τής Κίνας, ό μυθικός Φού—Σι, έπενόησε τó πρώτο μουσικό όργανο τού τόπου, μιá λύρα με είκοσιεφτά χορδές. Τήν ίδια σχεδόν εποχή, ό ύπουργός τών... Οικονομικών τής Κίνας Αιγζ—Λουέν, κατεσκεύασε ένά είδος άρτας πού έδραζε έξη νότες, όμοιες με τόν ήχο πού κάνει ό άνεμος, περνώντας μεσ' από τά κλώσματα των μπαμπού ή με τούς γογγυσμούς ένός ζευγους ερωτευμένων περιστεριών!

Μουσική γνώριζε περίφημα κι' ό Κομφούκιος, ό θεοσευταϊός άρχηγός των Κινέζων, ό όποιος, βλέποντας κάποτε έναν ύπυρχο κρινό, ένθουσιάστηκε τόσο, ώστε πήρε τήν κιθάρα του και συνέθεσε μιá γλυκιάτη μελωδία.

"Ένας απ' τούς περιφρητότερους Κινέζους μουσικούς ήταν κι' ό Φεϊ—Γιά, ό όποιος έθεωρείτο μουναδικός στό παΐξιμο τής λύρας. "Όταν όμως ό μουσικός αυτός έμαθε τó θάνατο τού αδελφού του φίλου Πέι—Γιά, έκαμε κομμάτια τή λύρα του, λέγοντας:

— Πάει πειά! Δέν σέ χορεύωμαι άλλο, αφού τέθανε ό Πέι—Γιά, ό μόνος άνθρωπος πού θα μπορούσε νά εκπαιύση τή μουσική μου τέχνη...

Πασιγνοσθη στήν Κίνα είνε μιá παράδοση για κάποια νεαρή χήρα, τήν πανέμορφη Βέν—Κιάι, πού τά μαύρα της φρόδια έμοιαζαν, κατά τήν πασημοσία συγγρόνου ποιητού, με κισσικά βουκία. Η όραία λοιπόν αυτή χήρα έτυχε κάποτε ν' ακούση τόν περίφημο οργανοπαίχτη Μά—Σιάιγζ—Γιά νά παΐξη μιá γλυκιά μελωδία επάνω στή λύρα του με τις μεταξωτές χορδές, τήν καυσιμένη από άρωματικό ξύλο. Μαγεύτηκε δέ τόσο από τó παΐξιμό του, ώστε μιá νύχτα ξεπόρτισε κρυφά απ' τó σπίτι τού πατέρα τής, χάθηκε μαζί με τόν γόρτα μουσικό πίσω απ' τά βουνά τού Σέιγζ—Σουάν κι' από τότε δέν ξαναβρήκε ποτέ.

Επίσης όραία είνε και ή παράδοσις τής Λόιγζ—Γιάι, κόρης τού άρχοντος τής περιφερείας Τσίν. Η άρχοντοπούλα λοιπόν αυτή, ακούγοντας κάποτε έναν ξακουστό τεχνίτη νά παΐξη τή λύρα του, τόν ερωτεύτηκε άμέσως και τόν έκανε σύζυγό τής. "Υστερα από δέκα χρόνια σύζυγής ζωής, ή φιλώουση νέα, έγινε κι' αυτή τόσο καλή μουσικός, ώστε μιá άνοιξιάτικη αήγη, ένó έψαλλε με τή λύρα τής τó ερωτικό παράπονο τής θηλυκής τραγένας, είνε έξαφνα νά πετάη στό αντίκρυνό δέντρο ένά τραγόνι άρσενικό, νομίζοντας πως τραγουδούσε τó ταΐρι του.

Όραία, τέλος, είνε ή παράδοσις τής άνωμαστής τραγουδίστριας Χαό—Γιάι, ή όποία όταν έχασε τήν άγαπημένη τής αδελφούλα, έπήγε γυρεύοντάς τήν στή χώρα των «Σιληρών Μοιρών», όπως ό Όρφεύς κατέβηκε στόν Άδη, γυρεύοντας τήν Ευριόδη. Έκει έπαΐξε με τόση δύναμη τó μαγικό όργανό τής, ώστε ή κακή θεότητες συγκινήθηκαν και τής έδωσαν πίσω ζωντανή τήν άγαπημένη τής νεκρή.

Όλες αυτές τις παραδόσεις και πολλές άλλες άκόμη τις ξέρουν ή Κινεζοπαΐδες με τά λοξά σχισμένα μάτια και τις τραγουδούν άκόμα στή λύρα τους, κάτω από τόν ίσκιό των αιονόθιων δέντρων, με άσυγχρητη χάρη και γοητεία.

Μεσ' από τις παραδόσεις αυτές περνούν διηγήσεις και θρύλλοι ερώτων και πολέμων πού ακούγοντάς τους κανείς, νομίζει πως γοητεύεται τόν χρόνο των τιμαίων και τó πέραςμα των άριάντων.

Γιά νά φανή πόσο πολύ εκτιμούν στήν Κίνα τή μουσική, άρκει ν' αναφέρουμε τó παρακάτω κινέζικο ρητό, πού άποτελεί έμβλημα των έγγάμων:

«Γιά νά βασιλεύη ή άρμονία κάτω από τή συζυγική στέγη, πρέπει ό άντρας κι' ή γυναίκα νά μοιάζουν με τó φλάουτο και τήν κιθάρα, όταν τονίζονται μαζί τόν ύμνο τής άγάπης!».

